

**Sociálny podnik Košického samosprávneho kraja, s.r.o., r. s. p.,
Námestie Maratónu mieru 1, 042 66 Košice**

SMERNICA NA URČENIE PODMIENOK ZABEZPEČENIA PITNÉHO REŽIMU

Sociálny podnik Košického samosprávneho kraja, s.r.o., r. s. p. so sídlom Námestie Maratónu mieru 1,
042 66 Košice, Slovenská republika, IČO: 53 000 064, zapísaná v Obchodnom registri Okresného
súdu Košice I, Oddiel: Sro, Vložka číslo: 48632/V

Dokument číslo: 6.	Dátum :	Meno:	Funkcia:	Evidenčné číslo :	Podpis:
Vypracoval:	23.10.2020	PhDr. Ján Mihal, PhD.	Bezpečnostný technik	ABT-0375/11	
Schválil:		Ing. Karolína Bortáková	Konateľ spoločnosti	–	
Bezpečnostnotechnická služba : EVIL, s.r.o., Poľská č.4, 040 01 Košice					

ÚVODNÉ USTANOVENIA, ÚČEL

Vedenie spoločnosti Sociálny podnik Košického samosprávneho kraja, s.r.o., r. s. p. v súlade so zákonom NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene doplnení niektorých zákonov a vyhláškou č. 99/2016 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci vydáva túto organizačnú smernicu.

Účelom tejto smernice je stanovenie rozsahu a podmienok zabezpečenia pitného režimu pre zamestnancov spoločnosti Sociálny podnik Košického samosprávneho kraja, s.r.o., r. s. p.

Zamestnávateľ zabezpečením pitného režimu pre vymedzený okruh zamestnancov chce predchádzať vyčerpanosti organizmu zamestnancov, eliminovať vplyv nepriaznivých mikroklimatických podmienok a napomáhať urýchlenej regenerácii organizmu po záťaži.

ROZSAH PLATNOSTI

Táto smernica je platná v rámci spoločnosti Sociálny podnik Košického samosprávneho kraja, s.r.o., r. s. p. a je záväzná pre zamestnávateľa a všetkých jeho zamestnancov. Vzťahuje sa taktiež primerane aj na osoby, ktoré sa so súhlasom zamestnávateľa zdržiavajú v jeho priestoroch a prevádzkach.

DEFINÍCIA POJMOV A SKRATIEK

Definície

Zamestnávateľ – Sociálny podnik Košického samosprávneho kraja, s.r.o., r. s. p., Námestie Maratónu mieru 1, 042 66 Košice

Zamestnanci – všetci zamestnanci, ktorí sú v zmluvnom pracovnom pomere so spoločnosťou Sociálny podnik Košického samosprávneho kraja, s.r.o., r. s. p.

Vedúci zamestnanci – Konateľ spoločnosti Sociálny podnik Košického samosprávneho kraja, s.r.o., r. s. p.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci – je stav pracovných podmienok, ktoré vylučujú alebo minimalizujú pôsobenie nebezpečných a škodlivých činiteľov pracovného procesu a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov.

Nebezpečenstvo - je stav alebo vlastnosť faktora pracovného procesu a pracovného prostredia, ktoré môžu poškodiť zdravie zamestnanca.

Ohrozenie - je situácia, v ktorej nemožno vylúčiť, že zdravie zamestnanca bude poškodené.

Práca – súhrn činností, ktoré zamestnanec alebo skupina zamestnancov vykonáva pri plnení pracovných úloh na konkrétnom pracovisku, vymedzených pracovnými postupmi a technológiou.

Pracovisko – fyzický priestor, kde pracovníci zotrvávajú, alebo v ktorom sa pohybujú počas pracovného procesu a ktorý je pod kontrolou zamestnávateľa.

Pracovné podmienky – súbor fyzikálnych, chemických, biologických a organizačných faktorov pracovného prostredia a faktorov vyplývajúcich z výkonu práce.

Právne a ostatné predpisy na zaistenie BOZP - sú predpisy na ochranu života a predpisy na ochranu zdravia, hygienické predpisy a protiepidemické predpisy, technické predpisy, technické normy, dopravné predpisy, predpisy o požiarnej ochrane a predpisy o manipulácii s horľavinami, výbušninami, zbraňami, rádioaktívnymi látkami, jedmi a inými látkami škodlivými zdraviu, ak upravujú otázky týkajúce sa ochrany života a zdravia.

Prevencia - je systém opatrení plánovaných a vykonávaných vo všetkých oblastiach činnosti zamestnávateľa, ktoré sú zamerané na vylúčenie alebo obmedzenie rizika a faktorov podmieňujúcich vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce, a určenie postupu v prípade bezprostredného a vážneho ohrozenia života alebo zdravia zamestnanca.

Riziko - je pravdepodobnosť vzniku poškodenia zdravia zamestnanca pri práci a stupeň možných následkov na zdraví.

Škodlivina – fyzikálny, chemický alebo biologický faktor v pracovnom prostredí, ktorý svojou kvalitou alebo kvantitou /koncentráciou, intenzitou/, prípadne svojím dlhodobým pôsobením môže vyvolať poruchy zdravia alebo významne narušiť pocit pohody.

Tepelno-vlhkostná mikroklima (TVM) je súčasť celkovej mikroklimy pracovného prostredia; jej najdôležitejšími faktormi sú teplota vzduchu (t_a), stredná sálavá teplota ($t_{r,m}$), relatívna vlhkosť vzduchu (rh ; φ) a rýchlosť prúdenia vzduchu (v_a).

Celkový (brutto) energetický výdaj (M , qM) je celková tepelná produkcia organizmu, zahrňujúca základnú látkovú premenu a tepelnú produkciu vyplývajúcu z pracovného energetického výdaja.

Dlhodobó únosné mikroklimatické podmienky sú fyzikálne podmienky určujúce tepelno-vlhkostnú mikroklimu, pri ktorých je organizmus ešte schopný udržať tepelnú rovnováhu fyziologickými mechanizmami (termoreguláciou).

Krátkodobó únosné mikroklimatické podmienky sú fyzikálne podmienky určujúce tepelno-vlhkostnú mikroklimu, pri ktorých organizmus už nedokáže udržať tepelnú rovnováhu avšak teplota telesného jadra (mozog, miecha, orgány hrudnej a brušnej dutiny) v stanovenom čase neprekročí limitnú hodnotu.

Dlhodobá práca je práca zamestnanca dlhšia ako 4 hodiny za pracovnú zmenu.

Dlhodobó únosná doba práce a krátkodobó únosná doba práce je limitovaná doba práce na pracoviskách, na ktorých sú u zamestnanca prekračované hodnoty prípustnej záťaže teplom; určuje sa v závislosti od triedy energetickej náročnosti práce a od mikroklimatických podmienok pre aklimatizovaných a neaklimatizovaných zamestnancov pri zohľadnení tepelného odporu odevu (R_{cl}); ak nie je určené inak, dlhodobó únosnou dobou práce je 8-hodinová pracovná zmena.

Teplé obdobie roka je obdobie s priemernou dennou vonkajšou teplotou vzduchu 13°C a vyššou; ak klesne priemerná denná teplota počas dvoch po sebe nasledujúcich dní pod 13°C , hodnotí sa prostredie podľa hodnôt pre chladné obdobie roka.

Mimoriadne teplý deň je deň, v ktorom teplota vonkajšieho vzduchu nameraná v tieni dosiahla hodnotu vyššiu ako 30°C .

Mimoriadne chladný deň je deň, v ktorom teplota vonkajšieho vzduchu dosiahla hodnotu nižšiu ako -15°C .

Neaklimatizovaný zamestnanec je zamestnanec po dobu 3 týždňov od nástupu na pracovisko, na ktorom sa hodnotí záťaž teplom alebo chladom.

Výsledná teplota guľového teplomeru (t_g) je ukazovateľ tepelného stavu vnútorného prostredia priestorov zahrňujúci vplyv súčasného pôsobenia teploty vzduchu (t_a), povrchovej teploty okolitých plôch a rýchlosti prúdenia vzduchu (v_a).

Pre $v_a \leq 0,2 \text{ m.s}^{-1}$ sa číselne rovná operatívnej teplote (t_o).

Operatívna teplota (t_o) je jednotná teplota uzavretého čierneho priestoru, v ktorom by medzi človekom a prostredím nastala výmena rovnakého množstva tepla prúdením a sálaním ako v skutočnom nehomogénnom prostredí; vyjadruje sa približne ako aritmetický priemer súčtu teploty vzduchu (t_a) a strednej sálavej teploty ($t_{r,m}$).

Prípustná operatívna teplota je priemerná operatívna teplota, ktorá je daná časovo váženým priemerom teploty, ktorá sa vyskytne počas 8-hodinovej pracovnej zmeny, alebo aritmetickým priemerom pravidelne meranej teploty v intervaloch najviac jednej hodiny.

Stredná sálavá teplota ($t_{r,m}$) je homogénna teplota okolitých plôch, pri ktorej je výmena tepla sálaním medzi povrchom ľudského tela a okolitými plochami rovnaká ako v skutočnom heterogénnom prostredí.

Skratky

BOZP	- bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
MZ	- Ministerstvo zdravotníctva
NR SR	- Národná rada Slovenskej republiky
OOPP	- osobné ochranné pracovné prostriedky
STN	- Slovenská technická norma
ZP	- Zákonník práce
Z.z.	- Zbierka zákonov

ZODPOVEDNOSTI A PRÁVOMOCI

Postupy a zásady uvedené v tejto smernici sú záväzné pre všetkých zamestnancov spoločnosti Sociálny podnik Košického samosprávneho kraja, s.r.o., r. s. p. ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľajú na realizácii a zabezpečovaní činností popísaných v smernici.

Za spracovanie a aktualizáciu tejto smernice, ako aj jej realizáciu v praxi je zodpovedný konateľ spoločnosti Sociálny podnik Košického samosprávneho kraja, s.r.o., r. s. p. a všetci zamestnanci sú povinní preukázateľne oboznámiť sa s touto smernicou a dodržiavať jej ustanovenia. Táto smernica je záväzná pre každého zamestnanca spoločnosti Sociálny podnik Košického samosprávneho kraja, s.r.o., r. s. p. dňom, kedy bol s ňou oboznámený.

Vedúci zamestnanci sú povinní umiestniť túto smernicu na takom mieste, aby bola zamestnancom verejne prístupná.

OSOBITNÉ USTANOVENIA

Základné ustanovenia

Základné povinnosti zamestnávateľa :

- Zamestnávateľ v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je povinný zabezpečovať zamestnancom pitný režim, ak to vyžaduje ochrana ich života alebo zdravia.
- Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť pitný režim pri zvýšenej záťaži teplom alebo chladom.

Vymedzenie okruhu zamestnancov, ktorým zamestnávateľ zabezpečí pitný režim :

- Zamestnávateľ zabezpečí bezplatne pre zamestnancov **pri zvýšenej záťaži teplom** pitný režim, prostredníctvom ktorého sa dopĺňa strata tekutín a minerálnych látok stratených potením a dýchaním
  - pri prekročovaní únosných hodnôt operatívnej teploty pri trvalej práci na uzatvorenom pracovisku zaradenej do triedy práce 3 alebo 4, ak sa preukáže, že dochádza k nadmernej strate tekutín z organizmu,
  - pri dlhodobej práci na vonkajšom pracovisku za mimoriadne teplých dní.
- Zamestnávateľ zabezpečí bezplatne pre zamestnancov **pri zvýšenej záťaži chladom** pitný režim, prostredníctvom ktorého sa dopĺňa strata tepla v organizme
  - pri dlhodobej práci na uzatvorenom pracovisku, kde je z technologických dôvodov teplota 4° C a nižšia,

- pri dlhodobej práci na vonkajšom pracovisku, ak je priemerná teplota vzduchu počas pracovnej zmeny nižšia ako 4° C.

Zoznam zamestnancov s nárokom na zabezpečenie pitného režimu :

Bezpečnostný technik v spolupráci s príslušnými vedúcimi zamestnancami a pracovnou zdravotnou službou je povinný vypracovať návrh okruhu zamestnancov (profesií), ktorí majú nárok na zabezpečenie pitného režimu. Pri vypracovaní tohto návrhu je povinný vychádzať z požiadaviek právnych predpisov na zaistenie BOZP, odborného stanoviska zamestnancov pracovnej zdravotnej služby a charakteru vykonávaných činností a pracovného prostredia.

Súčasne v spolupráci s uvedenými zložkami stanoví požiadavky, ktoré bližšie určia podmienky poskytovania nápojov. V nich konkretizuje všetky náležitosti potrebné pre zabezpečenie pitného režimu pre zamestnancov, u ktorých to vyžaduje ochrana ich života alebo zdravia.

Návrh okruhu zamestnancov s nárokom na zabezpečenie pitného režimu, konkrétnych podmienok jeho zabezpečenia aj s príslušnými podkladmi a informáciami využitými pri jeho tvorbe, predloží na posúdenie komisii zloženej zo zástupcu zamestnancov, z autorizovaného bezpečnostného technika, člena dozornej rady.

Komisia posúdi predložený návrh a podľa výsledku posúdenia schváli alebo požiadava o preverenie predložených skutočností, vyžiada si doplňujúce informácie alebo požiadava o doplnenie návrhu.

Na základe schváleného návrhu sa vytvorí zoznam profesií, ktorým sa zabezpečí pitný režim v rozsahu a podľa podmienok schválených komisiou.

Tento zoznam sa ako príloha stane neoddeliteľnou súčasťou tejto smernice, pričom formulár pre vytvorenie tohto zoznamu tvorí prílohu č. 2 k tejto smernici.

V prípade vzniku potreby zmeny alebo doplnenia zoznamu zamestnancov (v prípade organizačných zmien, pri vzniku nových profesií (funkcií), resp. ich zániku, pri podstatných zmenách technologických postupov a pod.) predloží návrh na jeho zmenu alebo doplnenie príslušný vedúci zamestnanec alebo bezpečnostný technik sám, ktorý v čo možno najkratšom čase osloví príslušných členov komisie o vyjadrenie k navrhovaným zmenám.

Požiadavky na poskytované nápoje, podmienky poskytovania :

- Zamestnávateľ poskytne nápoje výlučne v naturálnej forme a z bezpečnostných dôvodov prednostne v plastových baleniach.
- Nárok na bezplatné poskytovanie nápojov pri práci na horúcich a chladných pracoviskách majú zamestnanci tých pracovísk a profesií, ktoré sú zahrnuté v zozname pre ich poskytovanie.
- Zamestnancom, ktorí majú nárok na ochranné nápoje a nie sú z akéhokoľvek dôvodu prítomní na pracovisku, tieto nápoje, ani náhrada za nich, nepatria.
- Zamestnávateľ zabezpečí, aby nápoje boli zamestnancom poskytované zásadne priamo na pracovisku, prípadne v jeho bezprostrednej blízkosti tak, aby boli ľahko a bezpečne dostupné a aby pri ich poskytovaní a distribúcii boli dodržané epidemiologické zásady.
- Ak sa nápoje budú pripravovať na pracovisku, zamestnávateľ zabezpečí, aby
  - použitá voda bezpodmienečne vyhovovala platným hygienickým predpisom a pri manipulácii s vodou sa dodržiavali všetky hygienické zásady a postupy,
  - zamestnanec, ktorý priamo pripravuje nápoje a manipuluje s nimi, mal platné osvedčenie na výkon epidemiologicky závažných činností a platný zdravotný preukaz.
- Zamestnávateľ ďalej zabezpečí, aby nápoje poskytované na pracovisku s nadmernou záťažou teplom alebo chladom
  - mali primeranú teplotu a boli poskytované v primeranom množstve,

- boli vhodné a pre danú pracovnú činnosť primerane zdravotne nezávadné,
- a ich sortiment bol vhodne striedaný.
- Objednanie, výdaj a evidenciu odberu ochranných nápojov pre zamestnancov zabezpečí poverený pracovník štatutárom.

Charakteristika poskytovaných nápojov :

Pre zabezpečenie pitného režimu, zamestnávateľ poskytuje

- **pri zvýšenej záťaži teplom**
  - Ochranné nápoje, ktorými sú :
    - a) nápoje slúžiace k náhrade tekutín nevyhnutných pre život a zdravie, poprípade i ďalších látok stratených nadmerným potením v prostredí zvýšenej tepelnej záťaže (nápoje nahradzujúce)
    - b) nápoje, ktoré slúžia k predchádzaniu neprimeraným reakciám organizmu na tepelné zaťaženie, hlavne nadmernému pocitu smädu (nápoje občerstvujúce).
- **pri zvýšenej záťaži chladom**
  - teplé nápoje.

Požiadavky na ochranné nápoje :

Charakteristika ochranných nápojov :

- Ochranné nápoje musia byť zdravotne nezávadné, musia mať vhodné chuťové vlastnosti a vhodnú teplotu (10 –12 °C).

Ako ochranné nápoje sa nesmú poskytovať :

- nápoje obsahujúce alkohol, vrátane nízkostupňového piva,
- mlieko,
- ochranné nápoje nesmú obsahovať viac ako 6,5 % cukru.

Príklady vhodných nápojov tvoria Prílohu č. 1 k tejto smernici.

Povinnosti a práva vedúcich zamestnancov v súvislosti s poskytovaním nápojov

Príslušný vedúci zamestnanec zodpovedá za :

- vypracovanie aktuálneho zoznamu zamestnancov na horúcich a chladných pracoviskách, jeho predloženie bezpečnostnému technikovi
- hospodárne a správne pridelovanie ochranných nápojov zamestnancom na horúcich a chladných pracoviskách.

SÚVISIACE DOKUMENTY A ZÁZNAMY

Jedná sa o dokumenty a záznamy, ktoré vznikajú pri zabezpečovaní činností popísaných v tejto smernici.

Dokumenty

Dokumenty, na ktoré sú odkazy v tejto smernici a ďalej o dokumenty majúce priamu súvislosť (resp. súčinnosť) so zabezpečovaním činností v tejto smernici popísaných :

- Ústavný zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
- Zákon NR SR č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov
- Zákon NR SR č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška č. 99/2016 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci.

Záznamy

V náväznosti na túto smernicu sú vytvorené a používané nasledujúce záznamy :

- Záznam o oboznámení

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Postupy a zásady stanovené v tejto smernici sú záväzné pre všetkých zamestnancov spoločnosti Sociálny podnik Košického samosprávneho kraja, s.r.o., r. s. p., s.r.o. ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľajú na realizácii a zabezpečovaní činností v smernici popísaných a primerane aj pre osoby, ktoré sa so súhlasom zamestnávateľa zdržiavajú v jeho priestoroch a prevádzkach.

Na osoby, ktoré sú pre zamestnávateľa činné na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, sa vzťahuje táto smernica v súlade s § 18 zákona NR SR č. 124/2006 Z.z. o BOZP v rozsahu vyplývajúcom z týchto dohôd.

Platnosť tohto predpisu je dňom podpísania konateľa spoločnosti Sociálny podnik Košického samosprávneho kraja, s.r.o., r. s. p.

Všetky zmeny v tejto smernici je oprávnený vykonávať technik BOZP.

Za ošetrovanie existujúcich výtlačkov dokumentu – udržiavanie v čitateľnej podobe, uloženie na dostupnom mieste, ochrana proti strate, zničeniu alebo zneužitiu – zodpovedajú užívatelia danej smernice.

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha č. 1 : Príklady vhodných nápojov

Príloha č. 2 : Formulár - Zoznam profesií, ktorým zamestnávateľ zabezpečuje pitný režim

Príloha č. 1 :

PRÍKLADY VHODNÝCH NÁPOJOV

Nahradzujúce nápoje:

- minerálne vody,
- sódová voda (v množstve najviac 2 litre na osobu a zmenu).
- stolová voda

Občerstvujúce nápoje:

- stolové minerálne vody, aj chuťovo upravené,
- ovocné mušty a šťavy,
- sódová voda,
- sódová voda s vhodným sirupom,
- špeciálne nápoje.

Teplé nápoje:

- čaje (ruský, indický, bylinkové a pod.).

Príloha č. 2

ZOZNAM PROFESIÍ, KTORYM ZAMESTNÁVATEĽ ZABEZPEČUJE PITNÝ REŽIM

Pracovisko	Profesia	Počet zamestnancov	Druh nápoja	Obdobie	Množstvo